

Rätta Svartedalens Vildmark

Verksamhetsberättelse 2015

Hedjohannesört i Svartedalens naturreservat.

Foto: Roger Gahnertz

RÄDDA SVARTEDALENS VILDMARK

Rädda Svartedalens Vildmark får härmed redovisa följande verksamhetsberättelse för 2015, det nittonde verksamhetsåret som formellt bildad förening, och med den huvudsakliga uppgiften att tillvarata Svartedalens natur-, kultur- och friluftsvärden inom Svartedalens f.d. kronoparker.

Ändamål

Rädda Svartedalens Vildmark har, enligt de stadgar som antogs vid en konstituerande stämma 1997-03-03 i Kungälv, som syfte att verka för att skydda och bevara Svartedalens natur- kultur- och friluftsvärden. Föreningens uppgifter är:

- ☐ att verka för att bilda naturreservat eller andra skyddsformer av f.d. Assidomäns kronoparksområde på ca 4500 hektar och att landskapsekologisk planering genomförs i hela Svartedalen
- ☐ att genom informationsverksamhet, utställningar exkursioner och föreläsningar skapa en opinion hos allmänheten för Svartedalens vildmark och dess stora natur- kultur- och friluftsvärden.
- ☐ att bedriva insamlingar till stöd för markinköp och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer i Svartedalen

Styrelse

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordförande

Kåre Ström	Kungälvornitologerna Göteborgs Ornitologiska Förening
------------	--

Sekreterare

Stig Johannesson	Kungälvns Naturskyddsförening
------------------	-------------------------------

Kassör

Ingela Johnsson	Föreningen Bevara Svartedalen
-----------------	-------------------------------

Övriga styrelseledamöter

Christina Carlsson	Bange släktförening
Ragnhild Crawford	Kungälvns Naturskyddsförening
Thomas Myremark	Stenungsunds Naturskyddsförening
Bertil Olsson	Svartedalens Jakt- och Viltvård
Ingemar Pedersen	Sportfiskarna i Väst
Lars Peterson	Kungälvns Naturskyddsförening Kungälvornitologerna

Revisorer: Kurt Axelsson och Björn Thorén, Kungälv

Årsberättelsen 2015

Sammanträden och möten

Styrelsen har haft 7 protokollförda sammanträden utöver årsmötet. Föreningen har även vid olika tillfällen träffat representanter från berörda kommuner, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Västkuststiftelsen, Skogssällskapet samt markägare i olika frågor som rör skogsbruk, vindkraft, väg- och kraftledningsfrågor, skötsel och arrendefrågor inom jakt och fiske samt natur- kultur- och friluftsförfrågor i Svartedalens naturreservat.

Fältarbeten, utredningar och inventeringar

Under året har naturvårdsinventeringar, utredningar och fältarbeten ägt rum i Svartedalen. Föreningen har lagt ned ett stort arbete inför genomförandet av en ny skogsbruksplan i naturreservatet. Detta arbete har omfattat vissa riktade inventeringar (bl.a. tjäderlokaler), framtagande av utredningsunderlag och förslag till landskapsplanering, möte och redovisning av synpunkter till Skogssällskapet och till markägaren Våge Svensson inför den nya skogsbruksplanen. Föreningens arbete gäller även ärenden som rör reservats- och Natura 2000-frågor, vindkraftverk, vissa kultur- och naturvårdsobjekt och skötselfrågor. Andra frågor har berört friluftslivet, stigar, rastplatser, jakt- vilt- och fiskefrågor. och eftersatt vägunderhåll i reservatet. Verksamheten har även omfattat vissa skötselinsatser vid kulturmiljöer i Svartedalen, röjning av uppväxande träd och buskage vid igenväxande gamla torphemman i Svartedalen.

Exkursioner och guidningar

Exkursioner har i huvudsak skett i samarbete med Västkuststiftelsen och med lokala naturskyddsföreningar och fågelföreningar. Guidade turer har utgjort olika natur- friluftsför- och kulturvandringar till olika delar av Svartedalen, bl.a. till torpruiner och vildmarksvandringar i Svartedalens naturreservat.

Informations- och opinionsarbete

Rädda Svartedalens Vildmark har kontinuerligt haft kontakter med besökare och boende i Svartedalen, samt med media och med en intresserad allmänhet, även från utlandet. Informationen om den egna verksamheten har till stor del förmedlats via föreningens hemsida, www.raddasvartedalen.se, som fortlöpande sköts av föreningens webbmaster Anders Melin. Under 2015 har guideboken Svartedalens pärlor blivit klar och boksläppet ägde rum i juni. Boken har blivit mycket uppskattad och en första utgåva såldes slut redan innan året slut.

Skrivelser till myndigheter och samråd m.m. om natur- kultur- och friluftsförfrågor

Rädda Svartedalen har haft en omfattande skriftväxling med olika myndigheter och organisationer, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, berörda kommuner, Västkuststiftelsen, Skogssällskapet och med Våge Svensson, som är markägare till den del av naturreservatet där skogsbruk fortfarande får bedrivas. Det har främst handlat om avverkningar och skydd av ytterligare skogsmark i Svartedalens naturreservat och Natura 2000-områden. Skrivelserna har även berört konsekvenserna av det pågående skogsbruket för friluftslivet och den biologiska mångfalden, inte minst för de fågelarter och naturtyper i området som är särskilt skyddsvärda enligt Natura 2000- regelverket. Föreningen har under lång tid försökt få införlivat orremossarna vid Stendammen i det angränsande Natura 2000-området. Länsstyrelsen har utsett även dessa mossar till ett Natura 2000-område och ärendet ligger för slutligt avgörande hos regeringen.

Utökad skydd av skogsmark i naturreservatet

Mycket tack vare föreningens utredningar och skriftväxling med EU, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen blev ytterligare 300 ha skogsmark undantagna från vidare skogsbruk vid årsskiftet 2014/2015. Det slutgiltiga beslutet togs den 16 december 2015 efter remisser till berörda markägare, arrendatorer och organisationer. Föreningen har lämnat synpunkter på jakt- och vissa skötselfrågor, t.ex. att fågeljakt överhuvudtaget inte bör ske i naturreservatet. Det utökade skyddet, inskränkningen i skogsbruket, bedöms ge goda förutsättningar för en gynnsammare bevarandestatus för utpekade skyddsvärda fågelarter.

En rad skogsavverkningar och ny skogsbruksplan – anmälan till FSC

Sedan det utökade skyddet har genomförts i naturreservatet har tyvärr Våge Svensson och Skogssällskapet inkommit med ett stort antal avverkningsanmälningar i den resterande del av reservatet där skogsbruk får bedrivas. Markägaren har även antagit en ny skogsbruksplan för detta område. Föreningen har låtit anlita expertis, konsult (MN Naturdokumenta), för sammanställning av underlag för synpunkter på en nyskogsbruksplan och på landskapsplanering, förekomst av rödlistade arter m.m i området. Föreningen har även gjort vissa punktvisa inventeringar av bl.a. tjäderlokaler i denna del för att kunna påverka inriktningen av skogsbruksplanen. Trots löften om viss hänsyn till föreningens synpunkter har vi inte fått någon som helst respons på våra synpunkter på skogsbruksplanen och på olika utredningsförslag och utvecklingsprojekt som rör Våge Svenssons markinnehav i naturreservatet. Många besökare har reagerat över de många avverkningarna och att de samtidigt har genomförts på kort tid i reservatet. Föreningen har efter avverkningar i bäckraviner och vid sjöstränder känt sig nödgad att anmäla skogsbruket till FSC (Forest Stewardship Council), då Våge Svensson skogsbruk i området är FSC-certifierat och skall följa vissa hänsynsregler och rekommendationer. Vi anser att markägaren har brutit mot flera av FSC:s riktlinjer och policy för skogsbruket i området. FSC granskar f.n. ärendet och ett utslag kan förväntas komma under första halvåret 2016.

Vindkraftverk och kraftledningsplaner

Av flera ansökningar om vindkraftverk i och kring Svartedalens naturreservat återstår i nuläget en vindbruksplan av Kungälv Energi, vid Dalen och Gräsvattnet, strax söder om Svartedalens naturreservat. Planen har reducerats till två verk. En av medlemsföreningarna, ”Bevara Svartedalen”, har med framgång aktivt engagerat sig mot planerna och föreningen utgörs av många kringboende i området. Rädda Svartedalen har vid uppföljande inventeringar funnit flera lokaler av en rödlistad art, hedjohannesört, samt förekomst av flera häckande skyddsvärda fågelarter i området. Det är därför osäkert om de planerade verken kommer till stånd i området.

Svenska Kraftnät och en 400kv ledning rakt över Stendammen

Svenska Kraftnät har - trots omfattande protester från markägare, boende och föreningar i flera kommuner – arbetat vidare på planerna på att dra en 400 kilovolts luftledning i en bred ledningsgata från Skogsäter vid Trollhättan genom Svartedalen till Stenkullen utanför Göteborg. Trots protester mot den föreslagna sträckningen och luftledningar kvarstår huvudalternativet att dra ledningarna över Stendammen och vidare genom sydöstra Svartedalen. Föreningen har i upprepade skrivelser tillsammans med andra föreningar ifrågasatt utbyggnaden av kraftledningen och krävt att ledningarna skall grävas ned i marken med hänvisning till bl.a. stora naturvärden. Det gäller t.ex. förekomsten av häckande trana och orrspelplats vid Stendammen. Ledningsfrågan kommer slutgiltigt att avgöras av regeringen.

Guidebok över Svartedalens pärlor, till olika utflyktsmål

Rädda Svartedalens Vildmark tog för flera år sedan initiativet till en guidebok över attraktiva utflyktsmål i Svartedalens naturreservat och har aktivt medverkat till att färdigställa denna guide. Den blev klar inför sommaren 2015 och har fått stor uppmärksamhet och uppskattning och första utgåvan såldes ut redan innan årets slut. Boken handlar om ett 15-tal olika ”smultronställen” med kartor och beskrivningar av natur, friluftsliv och kulturhistoria och guiden har helt klart blivit till stor hjälp för många besökare.

Sammanfattning och slutord

Rädda Svartedalens sjuttonde verksamhetsår i Svartedalen, 2015, blev ett händelserikt och intensivt år. Mycket tack vare föreningens inventeringar, utredningar och kontakter med EU har ytterligare ca 300 hektar skogsmark nu definitivt undantagits från skogsbruk och fått ett varaktigt skydd. Vi anser att det utökade skyddet kommer att förbättra gynnsam bevarandestatus för flera utpekade och skyddsvärda fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv.

Föreningens verksamhet har under 2015 främst varit inriktat på exkursioner, utredningar, naturvårdsinventeringar, bevakning och uppföljning av skogsavverkningar och gallringar i naturreservatet. Föreningen har även aktivt medverkat till utgivningen av guidebok med text, kartor och bilder som beskriver flera attraktiva utflyktsmål i reservatet. Boken har blivit mycket uppskattad och har tillkommit efter ett flerårigt samarbete med Västkuststiftelsen, Kungälvs kommun och Kungälvs Orienteringsklubb med stöd av statliga bidrag, ett s.k. LONA-projekt.

Intresset för Svartedalens vildmarksområde fortfarande är mycket stort efter nitton års verksamhet. Föreningens hemsida, www.raddasvartedalen.se har varit välbesökt och uppskattad. Det är också mycket glädjande att Svartedalen utgör ett av de mest välbesökta naturreservaten i västra Sverige. Vår viktigaste uppgift är att fortsatt slå vakt om Svartedalens natur- kultur- och friluftsvärden samt försöka nå ut till fler människor och locka dem att besöka och uppleva detta värdefulla och tätortsnära vildmarksområde.

Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark

Kungälv den 24 februari 2015

Christina Carlsson Ragnhild Crawford

Stig Johannesson Ingela Johnsson

Thomas Myremark Bertil Olsson

Ingemar Pedersen Lars Peterson

Kåre Ström

